

కరెంట్ అఫైర్స్ 30 సెప్టెంబర్ 2025

PIB కరెంట్ అఫైర్స్

**భారతదేశం-EFTA ఉచిత వాణిజ్య ఒప్పందం అక్టోబర్ 1, 2025 నుండి అమలులోకి వస్తుంది**

యూరోపియన్ ఫ్రీ ట్రేడ్ అసోసియేషన్ (EFTA) దేశాలైన ఐస్లాండ్, లీచ్టెన్‌స్టైన్, నార్వే మరియు స్విట్జర్లాండ్లతో భారతదేశం యొక్క స్వేచ్ఛా వాణిజ్య ఒప్పందం (FTA) అక్టోబర్ 1, 2025 నుండి అమలులోకి రానుంది. ఈ ఒప్పందం మార్చి 2024లో చేయబడింది.

ఒప్పందం కింద:

- EFTA దేశాలు రాబోయే 15 సంవత్సరాలలో భారతదేశంలో \$100 బిలియన్లు (సుమారు ₹8.3 లక్షల కోట్లు) పెట్టుబడి పెట్టడానికి కట్టుబడి ఉన్నాయి.
- భారతదేశం క్రమంగా ఎంపిక చేసిన పారిశ్రామిక మరియు ఔషధ వస్తువులు, యంత్రాలు మరియు EFTA దేశాలకు సంబంధించిన కీలక ఎగుమతి రంగాలపై సుంకాలను క్రమంగా తగ్గిస్తుంది.
- ఈ ఒప్పందం భారతదేశంలో అధిక-నాణ్యత కలిగిన విదేశీ పెట్టుబడులను, ముఖ్యంగా తయారీ, R&D మరియు సేవలను ఆకర్షించడం ద్వారా ఒక మిలియన్ ఉద్యోగాలను సృష్టించగలదని భావిస్తున్నారు.

**నేషనల్ బయోడైవర్సిటీ అథారిటీ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో రెడ్ సాండర్స్ పరిరక్షణకు నిధులు సమకూరుస్తుంది**

- చెన్నైలో ఉన్న నేషనల్ బయోడైవర్సిటీ అథారిటీ (NBA), యాక్సెస్ అండ్ బెనిఫిట్ షేరింగ్ (ABS) మెకానిజం కింద రెడ్ సాండర్స్ (Pterocarpus santalinus) పరిరక్షణ కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ బయోడైవర్సిటీ బోర్డ్‌కు ₹82 లక్షలను మంజూరు చేసింది.
- ఈ ప్రాజెక్ట్ లక్ష రెడ్ సాండర్స్ మొక్కలను పెంచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది, అడవుల వెలుపల చెట్లు (ToF) కార్యక్రమంలో భాగంగా రైతులకు పంపిణీ చేయబడుతుంది.
- దక్షిణ తూర్పు కనుమలకు చెందిన ఎర్రచందనం ప్రధానంగా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని అనంతపురం, చిత్తూరు, కడప మరియు కర్నూలు జిల్లాలలో కనిపిస్తుంది.
- ఈ ఎర్ర చందనం జాతి వన్యప్రాణుల రక్షణ చట్టం, 1972 కింద రక్షించబడ్డాయి మరియు దాని ప్రపంచ వాణిజ్యాన్ని నియంత్రించే CITES (అంతరించిపోతున్న జాతులలో అంతర్జాతీయ వాణిజ్యంపై సమావేశం)లో జాబితా చేయబడింది.

# ReadingRoomz

## రోమ్లో జరిగిన 2వ FAO గ్లోబల్ కాన్ఫరెన్స్లో భారతదేశం

రోమ్లో ఫుడ్ అండ్ అగ్రికల్చర్ ఆర్గనైజేషన్ (FAO) నిర్వహించిన సస్టైనబుల్ లైవ్స్టాక్ ట్రాన్స్ఫర్మేషన్పై 2వ గ్లోబల్ కాన్ఫరెన్స్లో కేంద్ర ఫిషరీస్, పశుసంవర్ధక & పాడిపరిశ్రమ శాఖ మంత్రి శ్రీ రాజీవ్ రంజన్ సింగ్ భారత దేశానికి ప్రాతినిధ్యం వహించారు. భారతదేశ పశువుల రంగం ఇప్పుడు వ్యవసాయ స్థూల విలువ జోడింపు (GVA)కి 31% మరియు జాతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థకు 5.5% తోడ్పడుతోంది. భారతదేశం ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద పాల ఉత్పత్తిదారుగా ఉంది, వార్షిక ఉత్పత్తి 239 మిలియన్ టన్నులతో ప్రపంచ ఉత్పత్తిలో 25% వాటాను కలిగి ఉంది మరియు రెండవ అతిపెద్ద గుడ్ల ఉత్పత్తిదారు.

భారతదేశం యొక్క పశుసంపద మరియు పాడిపరివర్తన - కీలక కార్యక్రమాలు:

- రాష్ట్రీయ గోకుల్ మిషన్: దేశీయ పశువుల జాతులను సంరక్షించడం - 92 మిలియన్ జంతువులు ప్రయోజనం పొందాయి, 56 మిలియన్లకు పైగా రైతులకు మద్దతు ఇస్తున్నాయి.
- నేషనల్ డిజిటల్ లైవ్స్టాక్ మిషన్ (భారత్ పశుధాన్): 353 మిలియన్లకు పైగా జంతువులు మరియు 94 మిలియన్ల పశువుల యజమానులు ట్రేస్సిబిటీ మరియు జంతు ఆరోగ్య నిర్వహణ కోసం డిజిటల్గా నమోదు చేసుకున్నారు.
- ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద పశువుల టీకా కార్యక్రమం: ప్రధాన జంతు వ్యాధులను ఎదుర్కోవడానికి ఏటా 1.2 బిలియన్ డోస్లను అందిస్తోంది.
- యానిమల్ హెల్త్ సెన్సింగ్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలప్మెంట్ ఫండ్: USD 3.5 బిలియన్ ఇనిషియేటివ్ సపోర్టింగ్ డైరీ, బ్రీడింగ్ మరియు ఫీడ్ ఇన్వెస్ట్మెంట్స్.
- MAITRI మరియు A-HELP ప్రోగ్రామ్లు: జంతు ఆరోగ్యం మరియు సంతానోత్పత్తి సేవలలో స్థానిక మరియు మహిళా రిసోర్స్ పర్సన్లకు సాధికారత కల్పించడం.
- వన్ హెల్త్ అప్రోచ్: మానవ-జంతువు-పర్యావరణ ఆరోగ్య ఏకీకరణను బలోపేతం చేయడం మరియు యాంటీమైక్రోబయల్ రెసిస్టెన్స్ (AMR)ని ఎదుర్కోవడం.
- మహమ్మారి సంసిద్ధత: జంతు ఆరోగ్య వ్యవస్థ బలోపేతం కోసం USD 25 మిలియన్ల గ్రాంట్ను G20 నుండి పొందారు.
- మహిళల నేతృత్వంలోని పాడిపరిశ్రమ విప్లవం: భారతదేశంలోని 70% మంది పాల ఉత్పత్తి శ్రామిక శక్తి సమ్మిళిత వృద్ధిని ప్రదర్శిస్తోంది.
- ఇండియా-ఐర్లాండ్ ఇనిషియేటివ్: 44వ FAO కాన్ఫరెన్స్ ఆమోదించిన అంతర్జాతీయ పాల తీర్మాన దినోత్సవానికి సహ-స్పాన్సర్ చేయబడింది.

# ReadingRoomz

## IIsc సిఫాన్తో నడిచే డీశాలినేషన్ సిస్టమ్ను అభివృద్ధి చేసింది

ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ (IISc) కొత్త సిఫాన్ ఆధారిత థర్మల్ డీశాలినేషన్ సిస్టమ్ను అభివృద్ధి చేసింది, ఇది సంప్రదాయ పద్ధతుల కంటే వేగంగా మరియు మరింత సమర్థవంతంగా సముద్రపు నీటిని స్వచ్ఛమైన తాగునీరు గా మార్చగలదు.

డిజైన్లో ఫాబ్రిక్ విక్ మరియు గ్రూప్డ్ మెటాలిక్ ఉపరితలం ఉన్నాయి, ఇది నిరంతర ఉప్పు ప్లపింగ్ మరియు మృదువైన నీటి ప్రవాహాన్ని అనుమతిస్తుంది. ఈ పరికరం గంటకు చదరపు మీటరుకు ఆరు లీటర్ల స్వచ్ఛమైన నీటిని ఉత్పత్తి చేస్తుంది, సాంప్రదాయ సోలార్ స్టిల్స్ కంటే అనేక రెట్లు ఎక్కువ.

ముఖ్య ముఖ్యాంశాలు:

- సౌర లేదా వ్యర్థ వేడిపై పని చేస్తుంది, ఆఫ్-గ్రిడ్ మరియు తీర ప్రాంతాలకు అనువైనది
- అల్యూమినియం మరియు ఫాబ్రిక్ వంటి తక్కువ-ధర పదార్థాలను ఉపయోగిస్తుంది
- చాలా ఉప్పునీరు (20% వరకు ఉప్పు) అడ్డుపడకుండా నిర్వహించగలదు

## హిందూ కరెంట్ ఎఫైర్స్

### చంద్రుని ఆధారిత గ్రావిటేషనల్ వేవ్ డిటెక్టర్

ఖగోళ శాస్త్రంలో నూతన విధానంలో చంద్రుడి ఆధారిత అబ్జర్వేటరీ లు నిర్మించేందుకు శాస్త్రవేత్తలు సిద్ధమవుతున్నారు. వాండర్బిల్ట్ లూనార్ ల్యాబ్స్ (U.S.) పరిశోధకులు లేజర్ ఇంటర్ఫెరోమీటర్ లూనార్ యాంటెన్నా (LILA)ని అభివృద్ధి చేస్తున్నారు.

ఈ యాంటెన్నా గురుత్వాకర్షణ-తరంగ డిటెక్టర్, ఇది భూమి నుండి కనుగొనబడని తక్కువ-పౌనఃపున్య గురుత్వాకర్షణ తరంగాలను (సబ్-హెర్ట్జ్ పరిధి) అధ్యయనం చేయడానికి చంద్ర ఉపరితలంపై స్థాపించబడుతుంది.

ఈ తరంగాలను మొదటిసారిగా 2015లో U.S.లోని LIGO అబ్జర్వేటరీలు గుర్తించాయి. అయినప్పటికీ, LIGO (U.S.), VIRGO (ఇటలీ), KAGRA (జపాన్) మరియు GEO600 (జర్మనీ) వంటి భూ-ఆధారిత అబ్జర్వేటరీలు భూకంప శబ్దం మరియు వాతావరణ అవాంతరాల కారణంగా కొంత పరిమితులను ఎదుర్కొంటాయి, భూ-ఆధారిత అబ్జర్వేటరీలు 7 బిలియన్ కాంతి సంవత్సరాలకు మించిన తరంగాలను గుర్తించలేవు.

### ఆన్లైన్ కంటెంట్ తొలగింపు కోసం సహయోగ్ పోర్టల్ చట్టబద్ధతను కర్ణాటక హైకోర్టు సమర్థించింది

కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క కంటెంట్-టిక్ డౌన్ మెకానిజం ను సవాలు చేస్తూ X Corp (ట్విట్టర్) దాఖలు చేసిన పిటిషన్ను కొట్టివేస్తూ, సహయోగ్ పోర్టల్ యొక్క చట్టబద్ధతను కర్ణాటక హైకోర్టు సమర్థించింది. ఈ తీర్పు భారతదేశం యొక్క డిజిటల్ నియంత్రణ ఫ్రేమ్వర్క్కు ఒక పెద్ద

# ReadingRoomz

విజయాన్ని సూచిస్తుంది మరియు ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ (IT) చట్టం, 2000 ప్రకారం ప్రభుత్వ అధికారాలను బలోపేతం చేస్తుంది.

- అక్టోబర్ 2024లో హోం వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ (MHA) ప్రారంభించిన సహయోగ్ పోర్టల్, ఇండియన్ సైబర్ క్రైమ్ కోఆర్డినేషన్ సెంటర్ (I4C) ద్వారా నిర్వహించబడుతోంది.
- సోషల్ మీడియా కంపెనీలు, ఇంటర్నెట్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్లు మరియు వెబ్ హోస్ట్స్ల వంటి మధ్యవర్తులకు కంటెంట్ తొలగింపు ఉత్తర్వులను జారీ చేయడానికి ఇది కేంద్రీకృత వ్యవస్థగా పనిచేస్తుంది.
- ఈ పోర్టల్ IT చట్టంలోని సెక్షన్ 79(3)(b) ప్రకారం పనిచేస్తుంది, ఇది ప్రభుత్వ ఏజెన్సీల ద్వారా చట్టవిరుద్ధమైన కంటెంట్ను తొలగించడంలో విఫలమైతే మధ్యవర్తులు (సోషల్ మీడియా ప్లాట్ఫారమ్ల వంటివి) వారి "సురక్షిత హార్బర్" రక్షణను కోల్పోతారని పేర్కొంది.
- X Corp యొక్క పిటిషన్, Sahyog పోర్టల్ సెక్షన్ 69A యొక్క విధానపరమైన భద్రతలను దాటవేస్తూ, "నిజాయితీ లేకుండా సెన్సార్షిప్"ని ప్రారంభించిందని, దీనికి కంటెంట్ నిరోధించే ముందు వ్రాతపూర్వక ఆదేశాలు మరియు కమిటీ సమీక్ష అవసరం అని వాదించింది.
- జస్టిస్ ఎం. నాగప్రసన్న ఈ వాదనలను తోసిపుచ్చారు, సహయోగ్ పోర్టల్ చట్టబద్ధమైనదని, పారదర్శకంగా మరియు ప్రజా ప్రయోజనాల కోసం అవసరమని తీర్పునిస్తూ తీర్పునిచ్చింది. X వంటి విదేశీ కంపెనీలు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 19 ప్రకారం రక్షణను క్లెయిమ్ చేయలేవని కోర్టు పేర్కొంది, ఆర్టికల్ 19 భారత పౌరులకు మాత్రమే వాక్ స్వాతంత్ర్యానికి హామీ ఇస్తుంది.

# ReadingRoomz

## వాస్సేనార్ అరేంజ్మెంట్

- 1996లో స్థాపించబడిన బహుపాక్షిక ఎగుమతి నియంత్రణ పాలన అయిన వాస్సేనార్ అరేంజ్మెంట్, సాంప్రదాయ ఆయుధాలు మరియు ద్వంద్వ-వినియోగ సాంకేతికతల ఎగుమతిని నియంత్రించడం ద్వారా సామూహిక విధ్వంసక ఆయుధాల విస్తరణను నిరోధించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ఆధునిక క్లౌడ్ కంప్యూటింగ్, ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI) మరియు డిజిటల్ నిఘా సాంకేతికతల ద్వారా ఎదురయ్యే సవాళ్లను నిర్వహించడానికి ఈ ఏర్పాటు పాతది మరియు సరిగా లేదని నిపుణులు ఇప్పుడు వాదిస్తున్నారు.
- 2013లో, వాస్సేనార్ అరేంజ్మెంట్ "సాఫ్ట్వేర్"ను చేర్చడానికి దాని పరిధిని విస్తరించింది, సైబర్ సెక్యూరిటీ రక్షణలను దాటవేయడానికి మరియు నిఘాను ప్రారంభించడానికి ఉపయోగించే సాధనాలను కవర్ చేస్తుంది. అయినప్పటికీ, క్లౌడ్లో పనిచేసే వర్చువల్ సేవలు మరియు సాఫ్ట్వేర్ ఆధారిత సాంకేతికతలపై కాకుండా చిప్స్, హార్డ్వేర్ మాడ్యూల్స్ మరియు పరికరాల వంటి భౌతిక ఎగుమతులపై దాని ప్రేమ్వర్క్ ప్రధానంగా దృష్టి సారిస్తుంది.
- క్లౌడ్ సేవలు లేదా సాఫ్ట్వేర్-యాజ్-ఎ-సర్వీస్ (సాస్) ప్లాట్ఫారమ్ల ద్వారా దేశాల మధ్య డేటా లేదా సాఫ్ట్వేర్ కదులుతున్నప్పుడు, అది అస్పష్టమైన లేదా నిర్వచించని చట్టపరమైన పరిధిలోకి వస్తుంది. ఉదాహరణకు, ఒక కంపెనీ ఎవరైనా క్లౌడ్ ద్వారా లేదా API (అప్లికేషన్ ప్రోగ్రామింగ్ ఇంటర్ఫేస్) ద్వారా నిర్దిష్ట సాంకేతికతకు యాక్సెస్ను ఇస్తే, సాంకేతికత అంతర్జాతీయంగా ఉపయోగించబడుతున్నప్పటికీ, అది అధికారికంగా "ఎగుమతి"గా పరిగణించబడదు.
- SCOMET (ప్రత్యేక రసాయనాలు, జీవులు, మెటీరియల్స్, పరికరాలు మరియు సాంకేతికతలు) ప్రేమ్వర్క్లో దాని నియంత్రణ జాబితాలను ఏకీకృతం చేస్తూ భారతదేశం 2017లో వాస్సేనార్ ఏర్పాటులో చేరింది.

## ప్రపంచ పారా అడ్వెంటిక్స్ ఛాంపియన్షిప్లో రింకూ సింగ్ స్వర్ణం సాధించింది

న్యూఢిల్లీలోని జవహర్లాల్ నెహ్రూ స్టేడియంలో జరిగిన ప్రపంచ పారా అడ్వెంటిక్స్ ఛాంపియన్షిప్ 2025లో రింకూ సింగ్ జావెలిన్ త్రో F46 విభాగంలో 66.37 మీటర్ల ఛాంపియన్షిప్ రికార్డ్ త్రో ద్వారా స్వర్ణం గెలుచుకున్నాడు.